Ч. 287 (13.236). Львів, неділя 25. грудня 1932. „Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem." Рік LIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 4·00 зол.
Чвертьрічно 12·00 „
Піврічно 24·00 „
Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Третя дія траґедії.

Смерть Василя Біласа і Дмитра Данилишина.

Від руштування смерти на вязничному подвірі тінь упала на Галицьку Землю. Серця міліонів українців зупинились на мент, коли два українські серця на віки замовкли. Серця двох молодих, худощавих, блідих хлопців, які пішли на смерть спокійні, погідні, нехтуючи своїм молодим життям в останній його хвилині так само, як нехтували ним раніше. Вони навіть не знали, що цим їхнім життям дорожить весь великий український загал, який з запертим віддихом слідкував впродовж шости днів за їхньою трагедією. Вони чабуть не знали, що й оті громадяни, які не ділили їхньої палкої імпульсивної віри в доцільність їхніх діл, — кермувались і кермуються у своїх поглядах у першу чергу журбою за їх життя, журбою за життя найкращих, високо-ідейних, здисциплінованих одиниць, повних любови Батьківщини й готових до найвищої посвяти для її добра. „Не їм було судити, чи вони добре діють, чи ні" — казав один із їх оборонців. І не нам за це судити тих, які вже життям за своє діло заплатили. Ми можемо лише разом із покійним Данилишином жаліти, що не зможе він уже віддати вічних послуг батьківщині й народові. І можемо лише поклонитися перед тінями тих двох малоосвічених селянських дітей, які зворушували всіх українців, без огляду на їх політичні погляди, своєю гарною, мужеською поведінкою, своєю простолінійністю вдачі й глибінею почувань.

Перша дія трагедії відбулася у Городку, друга на судовій салі, третя на камяному подвірі поміж сірими мурами. Не раз уже доля обдаровувала нас впродовж тисячелітньої історії такими чотирьохкутниками смерти. Цим разом віддали там, на малому подвірі, своє життя тільки два молоді, бліді хлопці. Але й утрата тих двох живих істот досить, щоб жаль і смуток сповив усіх їхніх безталанних земляків.

Мир душам Вашим!

ЗАХОДИ В СПРАВІ ПОМИЛУВАННЯ.

Рахуючись з можливістю смертного присуду у львівському наглому суді, Українська Парляментарна Репрезентація делегувала заздалегідь до Варшави посла О. Луцького, щоби вжив на тамошньому ґрунті всіх можливих заходів для помилування евент. засуджених. М. ін. один із визначних польських діячів приобіцяв представити цю справу през. Мосціцькому та представити йому становище оборони й цілого українського громадянства, що з уваги на вмішання до цього процесу моментів зі справи вбивства пок. Голувка — життя Біласа й Данилишина потрібне для окремого процесу у цій останній справі.

Річ ясна, що представник Української Парляментарної Репрезентації скрізь, де міг, зазначував потребу не збільшувати дотеперішніх жертв городецької трагедії новими жертвами.

Окрему акцію вели українські жінки. Вони збірали підписи під окрему петицію до президента, яку вислали телеграфічною дорогою. Таку саму телеграфічну просьбу післали до жінки марш. Пілсудського.

Текст телеграми, яку всі оборонці спільно вислали до президента, був такий:

„Оборонці засуджених на смерть у наглому суді у Львові Данилишина, Біласа і Жураківського горяче просять, щоби Пан Президент Републики в імя любови обох народів зволив застосувати право ласки щодо всіх засуджених".

Очевидно, що крім цієї телеграми президент отримав внесок оборонців на помилування також офіціяльною дорогою, через суд.

Поза цими трьома українськими чинниками: політичним, громадянським та правничим звернулися до президента також **4 поляки** з просьбою помилувати засуджених. Це були чотири колишні польські боевики, які вели революційну боротьбу за царських часів: Томаш Арцішевскі, Квапіньскі, Добровольскі і Пурталь (усі належать нині до опозиційної ППС, перший із них є послом). Текст їхньої телеграми такий:

„Нижче підписані члени колишньої боевої организації ППС просять Пана Президента Републики помилувати в імя засад людяности засуджених наглим судом у Львові на кару смерти трьох українців, які в свому пересвідченні боролись за свободу свого народу".

ВІДМОВА.

Хоча становище прокуратора, який спротивився, щоби трибунал від себе поручив президентові помилування засуджених Біласа й Данилишина та який зробив вийнятки лише щодо Жураківського,— то всеж чимало осіб обманювало себе до останньої хвилини надією, що вищезгадані просьби й висловлені у них арґументи переважать і що наспіє помилування усіх трьох боевиків. Слід зазначити, що право ласки застерігає президентові Польщі 47. стаття конституції, яка каже: „Право дарувати і злагіднити кару та дарувати наслідки карно-судового засуду в окремих випадках — прислугує Президентові Републики". Таким робом президент у ділянці дарування кари смерти формально не є нікким вязаний.

Центральний Кооперативний Банк
„Краєвий Союз Кредитовий"
у ЛЬВОВІ, РИНОК, ч. 10.
ч. тел.: 433. — Конто Почтової Щадниці ч. 143.467. —
(власна камениця при вул. 3. Мая ч. 15)
як Центральна Каса Українських Кооператив
приймає вкладки ощадности, обезпечує їх у твердій валюті та поміщує в наших кооперативах, щоби піднести господарський розвій українського народу.

У КЕЛІЇ.

На рішення Варшави ждав у свому кабінеті прок. Мостовський та в адвокатській кімнаті оборонці. Однак, поки наспіла офіціяльна відповідь до суду — раніш уже мали її редакції щоденників у пополудневій експедиції комунікатів ПАТ-а.

Тому, що справа виконання присуду смерти належить уже до зверхніх функцій прокуратора, прок. Мостовський без членів трибуналу поїхав в 6. год. попол. до Бриґідок повідомити вязнів про їх долю. До того часу Білас, Данилишин і Жураківський сиділи разом в одній келії. Їх розділили. Прокуратор повідомив кожного зокрема про відповідь з Варшави. При цій сцені оборонців не було; їх допустили безпосередньо після виходу прокуратора. Засуджених відвідала теж рідня. Потрясаюче враження робила на оборонців мати Біласа й сестра Данилишина в одній особі: ця жінка тратила відразу сина і брата, обох у розцвіті молодечого віку...

Всю ніч Василь Білас і Дмитро Данилишин перевели в окремих одиночних келіях. Після виходу оборонців доступ до них мав лише духовник, вязничний греко-кат. священик о. д-р Липський. Він обох їх висповідав та переводив цілу ніч то з одним, то з другим, аж поки над ранком, в 6. год., знову не прийшли оборонці — попрощатися.

ЯК ПОВОДИЛИСЯ ЗАСУДЖЕНІ?

Ми вже вчора, в останньому звіті з судової салі зазначили, що всі підсудні прийняли проголошення присуду з надзвичайним спокоєм. Так само спокійно і володіючи собою поводилися Білас і Данилишин до останнього моменту життя. На Жураківського так само не зробила враження вістка, що він має перед собою 15 літ вязничної веґетації, як на Данилишина й Біласа, що вони мають розпрощатися із цим світом.

Оборонцям дякували сердечно за опіку. *Данилишин заявив своїм оборонцям, д-рові Ст. Шухевичеві і д-рові К. Паньківському, що таки він, а не Білас, застрілив пос. Конта.*

Оборонці розпрощувалися зі своїми клієнтами і були напевне більше зворушені, ніж оті їхні бояні клієнти

„ПРОЩАЙ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДЕ!"

Виконання присуду смерти відбулося на невеличкому квадратному закінченні вузького переходу між вязницею „Бриґідки", вязничним шпиталем та сліпими стінами приватних домів. Першого вивели Данилишина. Перед смертю крикнув *„прощавайте"!* Білас згинув у 20 хвилин пізніше. Смерти свого друга-товариша ні його тіла не бачив. Він зрадкував лише більше фізичне вичерпання ніж Данилишин. Він крикнув: *„Прощай український народе!"* Один із надто ревних дозорців хотів перешкодити Біласові говорити, але оборонці гостро проти цього зареаґували, звертаючи увагу, що це святе право останнього слова деліквента. При екзекуції були присутні лише прокуратор Мостовський, начальник вязниці, 4 оборонці (д-р В. Старосольський, д-р Ст. Шухевич, д-р Ол. Марітчак і д-р Кость Паньківський та греко-кат. священик о. д-р Липський, велика сила поліціянтів, вязнична сторожа і кат Брави із двома помічниками.

Представникам преси заявили вже вчора, що тому, що новий карний закон передбачує еґзекуцію тайну, — на місце еґзекуції їх не допустять.

Родина звернулася з просьбою видати їм тіла деліквентів. Це прохання задовольнили.

„МИ НЕ ВБИЛИ".

Ми згадували вчора, що в останньому дні доразового суду явився на розправі брат пок. Тадея Голувка, Володислав, комісар поліції з Новгородка. Вечірні польські ґазети принесли баламутну вістку про його розмову з засудженими, у тому моменті, коли після закінчення розправи публику усунули вже зі салі та засуджені залишилися самі посеред поліціянтів. У тому моменті мав підійти до них брат Голувка й запитати їх, чи вони справді є вбивниками пок. Тадея. „Ви вже — мовляв — і так засуджені, скажіть мені правду..." Щодо відповіди, то про це кружляли ріжні версії. З них одна каже, що Данилишин і Білас мовчки відвернулися і нічого не відповіли, інша знову, що Білас заявив, що „ця справа ніколи не виясниться.

Хоча як це прикро, але про смерть треба думати, бо вона може прийти кожної хвилини. Тому кожний повинен негайно обезпечити своє життя в користь своєї рідні в одинокому

УКРАЇНСЬКОМУ ТОВАРИСТВІ ОБЕЗПЕЧЕНЬ НА ЖИТТЯ Й РЕНТИ

„КАРПАТІЯ",

ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 38 (власна камениця).

З кол українських оборонців довідались ми, що брат пок. Голувка справді звернувся з таким запитом до Біласа й Данилишина. Данилишин дійсно спершу не зрозумів його, — і нема тут нічого дивного, коли зважити психічний стан, в якому мусіли находитись засуджені. Зате Білас відразу заявив: **„ми його не забили — ця справа виясниться".**

НОВИЙ НАГЛИЙ СУД?!

Останній наглий суд не є останнім із судових розправ, яких предметом є Городок. Слідство в справі нападу на тамошню почту ведеться дальше. Вже від кількох днів були поголоски, що внедовзі має прийти друга розправа, так само проти безпосередніх винуватців нападу на городецьку почту чи людей, замішаних у той напад.

Ці поголоски буцім-то потверджуються. Польська преса подає, що „ВСІ УЧАСНИКИ НАПАДУ Є ВЖЕ ВІДОМІ СЛІДЧИМ ВЛАСТЯМ, А ПЕРЕВАЖНА ЇХ ЧАСТИНА ПЕРЕБУВАЄ УЖЕ У ВЯЗНИЦІ, при чому цілість нападу знана у найдрібніших подробицях".

Церковні матеріяли брокати на фелони, френзлі, гальони, кисти, також всілякі матеріяли для потреб церковних і літургічних — а також осінні новинки у вовнах і шовку на плащі і дамські сукні поручає фірма **АДОЛЬФ АВЕРБАХ,** Львів, Ринок ч. 20, телеф. 7-54. Рік заснування 1890.

Одним із учасників нападу є м. І. — читаємо — СТУД. СТЕПАН МАЩАК, якого арештували у Скнилові. Ще лише буцім-то два учасники нападу перебувають на волі. Поруч з іменем Мащака інший часопис називає такі прізвища осіб, які нібито зараз після польських Різдвяних Свят стануть перед судом. Це ДВА БРАТИ КАЧМАРСЬКІ, ПІДГАЙНИЙ, ЯСИНСЬКИЙ, МЕРЦАЛО та п-на КОВАЛЬЧУКІВНА. Чи це буде розправа перед суддями присяжними, чи знову наглий суд — ще невідомо.

В усякому разі до нинішнього дня — як довідуємось — названі ще не дістали акту обвинувачення.

ХУЛІГАНСЬКІ ПОГРОЗИ.

В якій атмосфері відбувався останній наглий суд та які патольогічні типи живуть на львівському бруку — про це свідчить лист, якого в пятницю вранці отримав почтою оборонець пок. Василя Біласа, д-р Володимир Старосольський. Це анонім, друкований на машині, повний грубих лайок і погроз. Анонім писаний назлів грамотно, але робить враження, що ці неграмотні правописні й мовні викрутаси зроблені навмисне, людиною цілком грамотною. Починається анонім словами „Слухай ти гайдамако", а потім роїться від таких зворотів, як **szlak cię trafi w samo serce hajdamackie**. Є теж лайка цілком неценсурна, цікава хіба тим, що одночасно автор покликується на свою культурну вищість...

До речі, саме промова д-ра Вол. Старосольського, одного з безперечно найкультурніших і найбільш фахово освічених адвокатів та вчених юристів у Польщі, — викликала на сторінках польської преси (нпр. варшавського „Курєра Поранного") оцінку, як зразковий твір під оглядом реторичним, правничим і національно-політичним. Видно, що саме культурні українські виступи мають своїх фанатичних противників...

ІСТОРІЯ ЕНДЕЦЬКОГО ВНЕСКУ.

Ми зазначили у змісті промови д-ра Льва Ганкевича той уступ, в якому він напятнував вискок ендецького „Курєра Львовского" (ч. 355 з 22. ц. м.), що дозволив собі плач пок. Данилишина назвати „заінсценізованою комедією", а про підсудних говорив як про „бандитів" з „буцімто українським патріотизмом".

Історія того ендецького вискоку досить цікава. Отож справоздавцем „Курєра Львовского" з останнього наглого суду був ред. З., постійний судовий справоздавець тої газети. Він реферував процес здебільша обективно й пристойно, без ніяких екстратур супроти підсудних, оборонців чи українського громадянства. Сцена при зізнаннях о. Кіндия, коли той духовник тихим голосом оповідав цю трагедію Біласа й Данилишина, як їх до безтями побили над Дністром рідні земляки-селяни, та як вони потім дали селянам пізнати, хто вони, — та сцена, перед якої пок. Данилишин гірко заридав, — мабуть зворушила й п. З., який описав її гарно, застерігаючись лише проти одного біблійного порівнання, яке зробив о. Кіндий. Однак такі звіти з судової салі не сподобалися львівським ендекам. Згаданий опис доконав решти. На редакцію „Курєра Львовского" накинулися львівські ендецькі канібали, що — мовляв — „Курєр Льв." „гльорифікує" українських „бандитів", а редакція з свого боку рішила „направити" гріх замало україножерного співробітника. І доручила перевести „направу" відомому зі своїх хуліганських протиукраїнських вискоків співредакторові (Х), який напр. недавно провадив ославлену кампанію проти митр. Шептицького, пропагуючи польські молитви для українських дітей. І той панок ушкварив черговий памфлет, який додав ще один лавровий листок до вінка його ендецьких заслуг.

*

ЖАЛІБНІ БОГОСЛУЖЕННЯ.

В пятницю вранці у кількох церквах у Львові відбулися жалібні Богослуження за душі покійного Василя Біласа й Дмитра Данилишина.

ЗБІЛЬШУЄ ВАГУ ТІЛА, ПОБУДЖУЄ АПЕТИТ, ЗАГАЛЬНО ЗМІЦНЮЄ.
Містить у собі вітамінові засоби

МАГІСТРА А. БУКОВСЬКОГО.
Вистерігайтесь безвартісних фальсифікатів і підрібок.

Закарпаття буде малою державою.

Так сказав президент Масарик.

У розмові з мадярським журналістом Самуїлом Фенешом, головним редактором місячника „Уй Мадьярок", що виходить у Відні, президент Чехословаччини Т. Ґ. Масарик говорив про справу мадярської меншости в чсл. републиці. „Є правдою — сказав Масарик — нібито в Чехословаччині живе 3 міліони мадярів, бо якщо дочислити і Підкарпатську Русь, де живе 110.000 мадярів, то в цілій чсл. републиці буде не більше, як 700.000 мадярів".

Про Закарпаття сказав през. Масарик отсі слова: „*Підкарпатська Русь дістане широку автономію і буде сама для себе малою державою*".

——o——

Шкільний плебісцит на Волині.

Свідоміші села майже всіх повітів Волині дуже енергійно розпочали шкільний плебісцит. Скрізь переводять його самі селяни, бо поважна частина переляканої інтелігенції боїться прикласти до цієї справи свою руку, щоби не стягнути на себе можливих неприємностей. Бо на Волині — свої питомі звичаї і способи ділання.

Одначе й найбуйніша уява не моглаб передбачити того, що діється з засвідченнями підписів батьків на шкільних деклараціях. Не зважаючи на всі заходи енергійних батьків, здається, в моменті, коли пишемо ці рядки, ще не засвідчений ні один підпис. „Підстави" до цього ріжні.

Війти вимагають оплати й то в ріжних розмірах: по 50 сот., по 1 зол. і т. д. від підпису. Вимагають або особистого „доводу", або метрик дітей, або виказів дітей, записаних у школі, або посвідок від солтисів і т. ін.

У деяких випадках прослідкують, звідки селяни взяли декларації, хто їх „бунтує" та намовляє на більшовизм, бо хто домагається української школи, той більшовик і нібито антидержавник (на Дубенщині).

Деякі війти хотіли би посвідчити підписи батьків, але секретарі їм забороняють, покликуючися на якісь буцім-то секретні наради, розпорядження і т. д., або вимагають дозволу старость.

Селяни не знеохочуються: негайно звертаються до старостів телефонограмами або устно та зі скаргами на письмі. Покищо всі скарги безуспішні. В деяких староствах скарг на письмі не приймають, а на устні скарги відповідають, що війти мають право вимагати оплати.

Бажання рідної школи в деяких селах таке велике, що селяни вирішили за оплати в сотні золотих привозити до себе нотарів для посвідчення їхніх підписів.

Взагалі положення сіл, що переводять шк. плебісцит, страшне. Покищо їхні домагання цілковито нехтують. Заступитися за них нема кому, бо волинські „посли" набрали в рот води й мовчать, „виконуючи волю пославших їх".

Бажане, щоби негайно прибуло на Волинь кілька послів з Парляментарної Репрезентації і дали селянам моральну й правну підтримку та інтервеніювали у місцевої адміністрації. Х.

ВАШІ ВЛАСНІ ДІТИ ПРОКЛЕНУТЬ ВАС, якщо прийдуть до свідомости, що Ви мали законну змогу домагатися української школи і цього не зробили. Тому переводіть шкільні плебісцити за українською мовою навчання по всіх українських громадах, де є польська або утраквістична школа!

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 25. ГРУДНЯ 1932.

Д-Р ОСИП ФІЛЯС. 10

Суспільна опіка

у наших умовинах.

Боротьба з алькоголем і нікотиною важна з санітарного і суспільного боку: з огляду на їх вплив на недуги, на скорочення життя, на смертність від туберкульози, зріст злочинности та умових недуг, і з огляду на затрату гроша.

У Польщі пропили та викурили громадяни в часі 1926—1929 р. р. — 1,411.796.000 — півтора міліярда зол. Справи ці ясні. Вплив алькоголю відбивається також на дітях алькоголіків. Вистарчить звернути увагу тільки на успіхи та висліди науки у школах:

У дітей родичів алькоголіків училося: дуже добре —, добре 30 відс., дост. 47. відс., зле 21.7 відс.; у родичів тверезих: дуже добре 3.7 відс., добре 63.12 відс., дост. 32 відс., зле 1 відс.

Евгеніка — це гигієна людського розмножування. У ній скупчуються усі елементи суспільної та особистої гигієни. Завданням її є: перешкода плодити та розмножувати громадян під фізичним та умовим оглядом менше вартісних, а піддержувати народини фізично та психічно повновартісних громадян.

Найголовнішим завданням евгеніки для якогось народу є задержати спадок числа новороджениць, який завважуємо серед усіх культурних народів Европи і поправити здоровля громадян.

Без сумніву — евгеніки не можна відділити від цілої низки інших проблем, звязаних із домівкою, заробітком членів родин, прохарчуванням населення, густота населення тощо. Всі недостачі, звязані з ними ведуть до зменшення числа новороджениць.

На основі генетики не маємо змоги витворити в одиниці за її життя якихось додатніх прикмет, які переходили би на його діти, але можемо завдяки порадням зменшити скількість відємних прикмет і станути нпр. на перепоні множити діти серед епілептиків, алькоголіків, умово хорих, хорих на цукрівку. Порадні такого типу повстають нині в усіх державах. Досить згадати кампанію Маргарети Санджер в Англії, Америці, Японії та Китаю, що дала реальні висліди при евгенічних товариствах, не дозволяючи, щоби фізично та психічно недорозвинена молодь мала діти, тому, що такі діти обнижують рівень здоровля та працездатности громадянства.

Тут спираємось головно на програмі ділання суспільної опіки в Польщі, яка є точною копією такої ж праці у всіх культурних народів Европи, Америки та Азії. З ними Польща звязана міжнародними пактами як з „Union Internationale de Secours aux Enfants", Міжнародній Союз проти туберкулічний, поборювання гостця (ревматизму) пістряка (рака) і т. д.

Ціла акція польської суспільної опіки спирається на 103. ст. конституції з 17. III. 1921 р. та закону про суспільну опіку з 16. VIII. 1923 р. Тепер підготовляють новий закон.

Як виглядає ця ділянка у нас?

Постуляти суспільної опіки виконують збори приватних громадян, звязаних статутами себто товариства. Є це здебільша товариства, яких завданням є *добродійність* суспільного характеру. Належать сюди: Тов Охорони Дітей та Опіки над Молоддю з усіми його секціями, Тов. Вакаційних Осель, Тов. Захоронка, частинно „Рідна Школа" (діточі садки) сирітські захисти Відродження, Укр. Гигієнічне Товариство і ін. Здавалось би, що досить товариств на скількість та якість, щоби виконати свої завдання.

Та в дійсності так не є.

Перш за все товариства звернені зі своєю діяльністю на головні міста, нехтуючи зовсім села, а на Волині, та Поліссі і міста. У містах не кажучи навіть про село брак досі зрозуміння ваги та вартости здоровля громадянина. Наш природний приріст малий, у нормальних сяк-так культурних відносинах був би аналогічний до приросту Радянщини. Відома плідність наших жінок, які родять 6, 12 і 14 дітей. Одначе брак культури, особистої та суспільної гигієни спричиняє у нас на селі 50—60—80 відс. смертности немовлят у першім році життя та около 50 відс. в перших 5 роках життя.

(Докінчення буде.)

Хто не платить за часопис, підриває рідну пресу.

Шкільний плебісцит.

Перепони й перешкоди.

Повітовий шкільний інспектор у **Заліщиках** п. Ригель при вношенні шкільних деклярацій за українською викладовою мовою відмовляє постійно потвердження правильно виготовленого готового напису (рубрум), що батьки українських дітей складають означене число шкільних деклярацій за означене число дітей у шкільнім віці з домаганням української мови навчання в школі. Він видає лиш посвідки, що „Н. Н. вніюсл з дню . . . пісмо в справе змяни єнзика научаня в школе повшехней в . . . .“, які не відповідають змістові супровідного письма до шкільних деклярацій за українською мовою навчання, ані змістові самих шкільних деклярацій та нарочно не стверджують числа внесених деклярацій ані числа дітей, за яких ті деклярації внесено

В громаді **Розджаловичі, пов. Рудки,** є народня 2-клясова школа утраквістична. Всіх батьків є 70, дітей 125, підписало деклярації за українською мовою навчання 65 батьків за 120 дітей. Микола Калічинський з Розджалович заніс 21. ц. м. 65 деклярацій за 120 дітей до Рудок і хотів доручити їх шкільному інспекторові п. Вегжинякові. Цей взяв лише 2 його власні декларації (як батька й опікуна), а решту віддав з відповідним поданням і рубрумом та сказав, що всі батьки мусять йому (Каліч.) дати повновласти, підписану при нотареві і ним леґалізовану. Щойно тоді він деклярації прийме, або тоді, як кожний батько чи опікун принесе їх особисто.

—o—

Переговори у справі продажі церкви СС. Василіянок.

На численні запити до Редакції, що чувати з продажю церкви і монастиря СС. Василіянок при вул. Зибликевича, що їх намагалися купити латинські Домінікани, подаємо вістку, яку ми одержали з наших духовних кругів, а саме: Латинські оо. Домінікани не компетували зовсім на купно тих обох обектів. Зате греко-кат. церковні круги ведуть з комісарем Народнього Дому Мих. Бачинським переговори у справі купна церкви і монастиря СС. Василіянок при вул. Зибликевича враз із приналежним до них городом на власність згаданого монастиря.

Орґанізація прилюдної бібліотеки.

(Допис з Америки.)

Ню-Йорк, початок грудня 1932.

Скільки разів ви переходите попри Прилюдну Бібліотеку міста Ню-Йорку, положену з найбільше рухливім осередку міста, на схрещенні славної Пятої Евні й 42 вул., а приміщену в мармуровім будинку, збудованім коштом міста, тільки разів ви мимохіть сягаете до свого капелюха, щоби його зняти з голови, як перед церквою. А коли увійдете до будинку, то таки мусите зняти капелюх, хоч ніхто вас до цього не приневолює. Ви відразу відчуваєте, що в цьому будинку міститься скарбниця творів людського духа, розвиненого на протязі століть, і хіба лише брут не відчує глибокого зворушення, як глядить на сотки, а то й тисячі людей, які безнастанно входять і виходять з цього дому; які переглядають катальоги, приміщені в такій кімнаті, як напр. ждальні львівського залізничого двірця, злучені разом; які пильно шукають по міліонах карточок за наголовком книжки, їм потрібної; які у великих головних двох кімнатах, більших розмірами ніж кімната з катальогами, сидять при великих столах на вигідних кріслах, обложені цілими стосами книжок, принесених службою зовсім безплатно на підставі карточки, поданої при бюрку, а на ній імя автора й наголовок бажаного твору; які свобідно виписують собі бажані місця з книжки до своїх зшитків; і т. п. Інші читачі переходять довкруги величезної кімнати, в якій попри стіни уставлено високі шафи, а на поличках поставлено сотки тисячів томів, які можна кожної хвилі взяти в руки й засісти до читання чи лише до переглянення при столі на протязі 365 днів у році; інші йдуть до шафи, де через тиждень виставлені найновіші книжки, що наспіли до бібліотеки, і там беруть їх хочби до хвилевого перегляду.

А як ви специяліст у славянських мовах, або як українець хочете пригадати собі своє походження, то йдете до славянського відділу. Жиди мають також свій, окремий відділ, з окремою читальнею; таксамо й орієнтальні народи. Німецькі, французькі й ін. книжки поміщені разом з анґлійськими, належать до загального відділу.

Є окремі студії з читальнями для заінтересованих у музиці; окремий відділ для сліпих; для рукописів; для мап; для друків; для ґенеальоґії й сторії; велика кімната для американської історії; для економіки й соціольоґії; для мистецтва; для наукових місячних чи тижневих журналів, званих тут „магазинами“; для технольоґії; для читачів американських та чужоземних газет — а попри те все є й ґалерія образів. Можна собі представити, яка там кількість примірників ріжних творів, коли самі періодичні видання дають цифру 25.000 як не кожного тижня, то хоч одного місяця.

Та не в цьому значіння отсієї бібліотеки, що вона напр. має біля 3 і пів міліона книжок, доступних кожному на бажання зовсім безплатно, бо бібліотека на те й є, щоби стояла на услуги публики. Але значіння її в цій готовости служити кожному з якнайбільшою ввічливістю, помагати чоловікові здобувати освіту, або навіть і в зарібках, коли там приходить автор, редактор, компілятор, а вже найбільше її значіння в пречудній організації. Бо Прилюдна Бібліотека міста Ню-Йорку це не лише отой величавий будинок при 42-гій вул., але це установа, яка крім згаданого головного будинку, як скарбниці книжок й адміністративного головного бюра, управляє 31 відділами в головній дільниці, тобто в Мангеттен, 9 в дільниці Бронкс, 4 в Ричмонд, а найбільша дільниця Бруклин має свою окрему бібліотеку з власною адміністрацією й окремими відділами. Всі ті відділи мають свої будинки для приміщення книжок і читалень, але можуть користати з кожної книжки, яка є в головнім будинку, коли відділ зажадає, щоби зробити вигоду читачеві.

Власне тому, щоби бібліотека була на услугах громадянства створено при бібліотеці так званий Кружляючий Департамент, який працює через 45 відділів і 11 підвідділів. Ці відділи мають читальні для старших і для дітей і з них випозичають книжки домів. Деякі відділи мають кімнати, в яких сходяться кружки самообразування на відчити й на дискусії і на їх послуги стоїть вся обстанова кімнати, включаючи і потрібні книжки і фахові бібліотекарі, що покінчили не лише окремі університетські бібліотечні факультети, але й відбули окрему практику як урядовці в Прилюдній Бібліотеці. Кружляюча Бібліотека обслугує чверть міліона осіб в ріжних частях Ню-Йорку.

На взір нюйорської Прилюдної Бібліотеки зорганізовані бібліотеки й по інших американських містах, головно Кружляючий Департамент, а книжки з одного відділу до другого перевозять бібліотечні авта (в роді товарових возів).

Беручи під увагу потребу книжки для найширших кол українського громадянства в рідному краю, Кружляючий Департамент Прилюдної Бібліотеки в Ню-Йорку може послужити взірцем для організації народньої бібліотеки у Львові, або навіть і на цілім просторі Західньої Области. Недавно читав підписаний критичні завваги про мале число читачів в бібліотеці „Просвіти“ у Львові. Не вигідно кожному з передмістя ходити до осередка, а крім цього втрата часу. Якби львівські читальні стали відділами Кружляючої Української Бібліотеки, то централя могла би доставляти на якийсь час книжки до відділів, а звідси вони доходили би до хат читачів, коли би вже читальні „Просвіти“ не могли постаратись про льокаль для читачів книжок. Член читальні, що перечитав всі книжки в бібліотеці своєї читальні, не має що читати, а нема грошей на свіжі книжки. Тоді через централю виміняється на якийсь час навіть цілу бібліотеку з другою читальнею і знова член має свіжу книжку. Коли випробується цю систему у Львові, можна з подібним пляном йти до філій „Просвіти“, що мають по кільканадцять читалень під собою. Отже можна потворити округи такої Кружляючої Бібліотеки і з часом львівське матірне Т-во „Просвіта“ може переміняти свої читальні на станиці Кружляючої Бібліотеки й увійти в нову фазу просвітньої праці.

Коли би взяти під увагу ще й те, що в читалішяних льокалях відбуваються лекції чи відчити, а таким відчитам може прийти з допомогою Кружляюча Бібліотека, то само собою вийде, що „Просвіта“ переміниться в Український Народній (людовий) Університет на західних землях. Та зрізничкуванням громадянського життя через творення нових ділянок львівська „Просвіта“ таки останеться осередком, з якого буде йти освіта для найширших верств громадянства без огляду на змінені відносини, бо книжковий рух на українських землях ледви чи може дійти до такого розвитку, щоби кожний українець міг мати свою приватну бібліотеку.

Зате можна і треба прямувати до того, щоби кожний українець мав українську газету в своїй хаті, бо преса дає інформації із щоденного життя.

Сьогодні це може виглядати на фантазію з огляду на відсталість широких кол народу. Але деякі місцевости й округи вже дозріли до такого експерименту. Коли так, то нема потреби боятися вводити в життя те, що вже можливе. Без основної освіти народу ніяк не можна мріяти про творення вищого життя на якій-небудь ділянці.

Д-р Семен Демидчук.

—o—

Австро-мадярський торгов. договір.

БУДАПЕШТ. (ПАТ). Нині підписано австрійсько-мадярський торговельний договір, після чого передано його національній раді.

—o—

Катастрофальна повінь у Катальонії.

БАРЦЕЛЬОНА. (ПАТ). Сильні дощі і зливи, що тревають уже від кількох днів, спричинили в Катальонії катастрофальну в наслідках повінь і зливи. Найбільше потерпіли полудневі провінції, де рільництво потерпіло великі страти. В місцевости Ольот зайшов трагічний випадок. Часть гірського збіччя, підмита водою, зсунулася на долину і погребала одну селянську хату разом з її мешканцями. Не зважаючи на негайну ратункову акцію, не вдалося нікого виратувати.

АФРИКА

МОРСЬКА ПРОГУЛЬКА
ПАРОХОДОМ „ПОЛЬОНІЯ“
Ґдиня—Лізабона, Казаблянка—Маляга—Севіля і Антверпен.
Від 3-го до 27-го квітня.
Пашпорти і заграничні візи непотрібні. Інформ. дають усі бюра подорожі, а також
ЛІНІЯ ҐДИНЯ—АМЕРИКА
відділ у Львові, в. На Валах 2., тел. 10-29

ДАРОМ

2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ „САЛЬФЕРС“ тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відворотно.

ДЕМОНСТРУЄМО ФОТОМЕТЕР PHILIPSA

Переводимо доказ, що так зв. „дешеві“ жарівки є дорогі, а добрі жарівки PHILIPSA є дешеві.

Щоденні демонстрації від год. 4 до 6 попол. у фірмі

Е. ГАВСМАН — ЛЬВІВ
(ГАВСМАН І КУТТІН) **ПАСАЖ ГАВСМАНА 6.**

Подяка.

В імені Краєвого Молочарського Союзу „Маслосоюз" складаємо цією дорогою щиру подяку в першу чергу Преосвященому о. Бучкові, о. Мітратові Базюкові та о. Прелатові Куницькому за чин посвячення домівок „Маслосоюзу" та за відправу Богослужень.

Також щиро дякуємо всім Шановним Гостям, представникам центральних установ і Товариств, представникам преси та відпоручникам Союзних Кооператив, які своєю участю в Ювилейному Святі Союзу причинилися до його звеличання. Складаємо теж щиру подяку всім кооперативним установам, товариствам, прихильникам і симпатикам нашого Союзу за надіслані привіти з побажаннями дальшого розвою нашої установи.

Надзірна Рада і Дирекція „Маслосоюзу".

Дов'ря для уряду Бонкура.

ПАРИЖ. (ПАТ). При кінці вчорашньої сесії палати депутованих Поль Бонкур заявив: Ми не допустили до розбиття женевської конференції. Німці всетаки вернулись на конференцію. Це вислід першорядного значіння для організації мира. Одначе є конечною річчю, аби Німеччина підписала конвенцію у справі інтервенції. Після того посол Блюм заявив в імені соціялістичної партії, що його партія буде підтримувати уряд Поль Бонкура. Накінець *палата депутованих приняла 379 голосами проти 166 внесок на висказання заяви довіря для уряду, поставлений на денному порядку радикальними соціялістами.*

ПАРИЖ. (ПАТ). Парляментарна більшість, яка ухвалила заяву довіря для уряду Поль Бонкура, складається з соціялістів і радикальних соціялістів, обох близьких собі груп. При голосуванні виявилося, що від нього здержалося більше послів, як того можна було надіятися. Опозиція проти уряду пересунулася дещо більше до центра. Вислід голосування вказує, що уряд Поль Бонкура найшов підтримку трохи більше на ліво, як попередній уряд.

—o—

Безробіття в Німеччині зростає.

БЕРЛІН. (ПАТ). Число безробітних у Німеччині піднеслося в першій половині грудня на повних 249.000 осіб. Усіх безробітних є тепер у Німеччині 5,604.000 осіб.

—o—

„З рогатинських настроїв".

(Вияснення.)

У фейлетоні під повищим заголовком було поміщено в „Ділі", що Старшина Кружка „Р. Ш." в Рогатині скривдила свою учительку, усуваючи її без причини з посади.

Старшина Кружка, знаючи про те, що ані „Діло" ані с. Курдидик, автор фейлетону, не хотіли їй зробити прикрости, а самі впали жертвою виссаних з пальця інформацій якогось „шофера", не спростовувала їх від себе, маючи врештою спокійну совість. Одначе коли „інформатори" товчуться далі зі справою „усунення" учительки й недавно помістили доноси на адресу Старшини „Р. Ш." у „Громадському Голосі" та по селах агітують проти „буржуїв" з „Р. Ш.", — щоби не ширилося баламутство:

З початком шк. р. 1931-2 принято до рогатинської 5-кл. народньої школи учительку С. як безплатну силу на її власне прохання, з виразним застереженням, що вона не може рефлектувати на постійну посаду платної учительки з огляду на матеріяльне положення „Р. Ш." в Рогатині, а також з тої причини, що до „Р. Ш." ангажуються СС. Служебниці у звязку з пляном у найкоротшому часі покликати до життя захист близько Рогатина, аби таким робом зреалізувати завіщання пок. о. шамбеляна Городенського. П. С. згодилася на це, бо, як казала, їй іде про місце у школі, а тим місцем не мусить бути Рогатин. При кінці згаданого шк. року виявилося, що п. С. не думає покидати школи в Рогатині, але всіми способами старається дістати платну посаду, і то лише в Рогатині.

Старшина Кружка „Р. Ш." дуже поважно думала над тим, чи не приняти би п. С. на платну посаду, всупереч планам, маючи на увазі її прикре положення. Та п. С. виказувала впродовж шк. року такі слабі кваліфікації, що згідно зі совістю до зразкової школи їх не можна було її приняти. Ще до того п. С. дозволила собі при кінці року на річи, котрі радше повинні були скінчитися дисциплінаркою...

Арґумент, що п. С. є рогатинського походження та повинна мати первенство перед „зайдами", не міг Старшини переконати. Старшина відмовилась її приняти. Зробила це згідно із совістю та інтересом школи, готова піддатися судові Головної Управи „Р. Ш." як установи, перед котрою вона єдино відповідальна.

Якщо йде про те, щоби п. С. допомогти у її прикрому матеріяльному положенні, незалежно від посади в рідній школі, то Старшина Кружка, як і учительський збір не відмавляють своєї обіцянки, даної на анкеті батьків дітвори „Р. Ш." Вони кожної хвилі готові співпрацювати з прихильниками п. С. для уможливлення їй прожитку, роблячи це не так уже тепер для п. С., як для добра „Р. Ш.", котра не терпить роздорів...

о. Іван Щербанюк,
голова Пов. Кружка „Р. Ш." в Рогатині.

—o—

ЦІЛА СХІДНА ГАЛИЧИНА
вживає від років
Чай „E. W. I. G."
який є незамінний у кожнім господарстві. Чому?
БО ЦЕЙ ЧАЙ МАЄ ВСІ ПРИКМЕТИ.
Уживайте дальше цього знаменитого чаю.
Чекають Вас милі несподіванки.

НОВИНКИ

— Приймаю як давніше в моїм Заведенні при вул. Сикстуській ч. 17 від 9—1 і 3—6. Н а с с. 4-4

— Українська робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46. 744-?

— Черевики, кальоші, снігівці, пантофлі і всяке інше взуття купуємо виключно в „КОМЕТІ", Львів, Ринок 21, Станиславів, Сапіжинська 10.

— „Distinction" косметичний кабінет, Львів, вул. Коперника ч. 42 а. II. пов., телеф. 72-18. Виконує всі косметичні заходи (усуває зморшки, вигладжує і відмолоджує церу, усуває плями, лойотоки, веснянки, червоність шкіри та ін.) чисто індивідуально. Уживає найновіших метод найліпшими косметичними засобами. під гарантією **нешкідливими.** Ціни дешеві для П. Т. урядничок та студенток знижка. Години принять від 10—14 та від 15—19. 996 -10

— Чергове число „Діла" появиться у вівторок рано з датою: середа 28. грудня 1932.

— Ювилей Т-ва „Сила". Товариство українських робітників „Сила" у Львові, вул. Краківська 17, уладжує в неділю 25. грудня ц. р. ювилейне свято з нагоди 25-ліття свого існування. Програма: Год. 12. в полудне: Служба Божа в подяку за опіку і панахида у Преображенській церкві за померлих членів. Год. 1. Святочна Академія в салі Товариства „Зоря" вул. Вірменська 25. 1) С. Артемовський: „Молитва" з оп. „Запорожець за Дунаєм" — відспіває п. Михайло Бодак у супроводі хору. 2) Промова. 3) Лаврівський: „Річенька" — міш. хор. 4) Привіти. 5) І. Недільський: „Засяло сонце" міш. хор під орудою радн. Купчинського.

— „Львівські Парохіяльні Вісти", двотижневик присвячений справам церковно-релігійного життя у Львові, виходитиме від 1. січня ц. р. Редагуватиме „Львівські Парохіяльні Вісти" **о. дир. Ю. Дзерович.** Новий орган, якого потребу всі відчувають, виповнить ту велику прогалину, яка істнувала у нас досі на цьому полі.

— Ювилейне свято „Просвіти" у Замарстинові. Дня 25-го ц. м. відбудеться у Замарстинові, у салі читальні „Просвіта", вул. Львівська 56 ювилейне свято Театрального Гуртка з нагоди 10-ліття праці в читальні. Програма свята: Год. 10. передпол. торжественна Служба Божа з нахидою за померлих членів Театрального Гуртка. Год. 12. святочний Концерт. Год. 7. веч. ювилейна вистава „Назар Стодоля" з танцями і музикою. Програма концерту: 1) Боже, великий, единий — хор. 2) Вступне слово — п. О. Когут, студ. техн. 3) Ф. Колесса: „Тим, що впали" — хор. 4) Вязанка українських пісень — гра на цитрі п. Л. Балківна. 5) І. Франко: „До народу", Б. Грінченко: „Праця" — декл. С. Демцюх. 6) Д. Котко: „Ой, наїхали вози з України" — хор. 7) Keller-Bela: „Lustspiel" — струнна орхестра Гуртка Молоді в Левандівці. 8) Д. Котко: „Страшний Суд" — хор. 9) Скрипкове сольо — п. Б. Ковальський. 10) Десятиліття Аматорської Сцени в Замарстинові — реферат Вп. проф. І. Вороняк. 11) Кошиць-Котко: „Дума про руйнування Січи" — хор.

— Довги та полекші за деякі магістратські податки. Львівський магістрат пригадує, що 31. грудня минає речинець сплати довгів за ріжні податки зперед 31. березня 1931. Хто до кінця грудня заплатить ці податки, буде звільнений від кари за загання рівній 1 проц. місячно. Ця полекша торкається таких податків як за незабудовані площі, хатній люксус, спадщини та даровизни, умови про відплатний перенiс нерухомої власности, податок готелевий, вантажний, за видовища і предмети вибагів (коні), та громадські податки: за канали, дорогу, вивіз сміття, тротуари, торгову оплату, тощо.

З ДНЕМ 20. XII. 1932.
відчиняє
КООПЕРАТИВА „ТРУД" ТАКОЖ І
ДЕШЕВУ РОБІТНЮ
діточих і жіночих суконь при шкільних варстатах.
Ціни за роботу діточих суконочок від
1—4 зол.,
за жіночі домашні блюзки, шляфроки і ...
домашні сукні від
4—7 зол.,
сукні від
6—18 зол.

— Важне для філятелістів. Польське м-ство почт і телеграфів видає в найближчому часі нову почтову марку (принагідну) вартости 60 сот. Марка ця появиться з нагоди 700-их роковин заложення міста Торуня, що припадає в 1933 р. Марка представляє вид ратуша в Торуні.

— Вістки з Радянської України. Приватними шляхами дійшли до Львова звістки про нові засилання ріжних українців із Радянської України на чужі землі. Виселили двох учених-математиків Бернштайна і Крупенського до Ленінграду. В. Бобинському, що виїхав два роки тому зі Львова на Рад. Україну, не дозволили проживати надалі у Харкові і вказали місце побуту на Кримі.

— Зощенко про себе. На одному з літературних вечорів, які влаштовує „Комсомольская Правда" оповів відомий широко на Радянщині російський письменник-гуморист, Михайло Зощенко, дещо про свою літературну працю. Досі написав він 400 оповідань, майже кожне на основі фактичних подій. Колиб я писав не з життя — то не вистарчилоб мені фантазії — заявив Зощенко. Всі свої мотиви черпав я з життя, описував те, що бачив і чув. За останні два роки працював я дуже мало. Не стрічав я таку поміч, як це потрібно письменникові. З приказу Ц. К. комуністичної партії почав я працю над великою сатиричною новелею, в якій оповідано, як людина віддала свою молодість нашим часам.

— Ріжні вістки. Президент Злуч. Держав Рузвельт вибереться імовірно у подорож, невідомо куди, але з метою порозмовляти з англійськими і французькими дипльоматами на тему воєнних довгів. — За інформаціями переданими на засіданні англійського парляменту найвищі податки платять англійські громадяни: там на особу припадає річно 750 зол. На другім місці стоїть Франція, далі, Німеччина, Злуч. Держави і Італія. — У листопаді англійський вивіз рівний був 31,093.687 фунт., ввіз — 61,500.734 фунтам. — Китайська делегація в Женеві повідомляє, що за минулий рік згинуло у Манджурії 12.026 громадян, 20.214 вояк, 390 поліцаїв і 25.618 добровольців; усе це жертви японських нападів: артилерії, літаків і вибухових матеріялів. — За один день 13. грудня було у Шикаго 8 убивств. — Від 1. січня входить у силу в Арґентині новий закон, що не дозволяє чужинцям вїзжати; причина — 350.000 безробітних; вимковий дозвіл дістануть тільки ті, що матимуть підписану умову на працю. — Голяндська поліція відкрила добре зорганізовану ватагу контрабандистів кокаїною; одно кільо кокаїни вартости 1200 гульденів сконфіскували. — Двох англійських летунів перелетіло понад Гімалаями 25.550 стіп заввишки.

— 150-ліття „Таймса". Найбільше впливовий світовий часопис підготовляється поволі до своїх 150-літніх роковин, які припадуть за три роки. „Таймс" покищо видав окремою книжкою історію свого видавництва на підставі фактичного матеріялу. Основником „Таймса" був вуглевик льондонський потентат Джон Вальтер, якого правнук і досі є головним власником цього підприємства. Вже перший директор цього могут нього часопису поклав головну вагу на безпосередніх інформаціях із місць, від власних кореспондентів, розсіяних по всьому світі. Відомо, що „Таймс" зовсім незалежний у своїх телеграфічних звістках від державних аґенцій — він має сітку каблів. Кореспонденти „Таймсу" мають більший вплив на політику, як деякі закордонні посли та амбасади британської імперії. Організація „Таймсу" це зразок, яким могла би покористуватись неодна европейська держава для наладнання свого всього апарату щодо точности, чесности та добору компетентних людей. Власники „Таймса" напевно не заміняли би свого часопису за неодну велику державу, з огляду на свій вплив і... доходи.

А. Пясецький С. А. Краків
фабрика чеколяди

поручає: у великім виборі безконкуренційні роди сметанкової, молочної десерової чеколяди, як також ріжносортні карнельки і цукри. Не шумною реклямою, подарками у виді льосів щастя, бонами і т. ін., але якостево знаменитими виробами, приряджениими з гарантованих чистих сирівців хочемо здобувати признання якнайширших кол, даючи одночасно своїм виробам приступніші ціни.

Замовлення приймає
Народня Торговля, Львів

МЕКДОНАЛЬД УСТУПИТЬ?

В політичних кругах думають, що незабаром Мекдональд уступить із премієрства.

———o———

БЕЗРОБІТТЯ В АНГЛІЇ.

Бють поліційних цупиків.

ЛЬОНДОН, 23. XII. ПАТ. В Ґлясгов у Шкоції, де число безробітного населення доходить до 50 проц., підчас учорашніх демонстраций дійшло до бурхливих виступів. Юрба в числі 3 тисяч голов, розпізнавши 14-ох поліційних агентів кинулась на них і важко їх побила. Деяких до непритомности.

———o———

ВЕЛИКА ПОЖЕЖА.

ТОКІО, 23. XII. ПАТ. В дільниці Фукаґава повстала пожежа. В полумині згоріло 14 осіб, 4 особи тяжко ранені, про 32 особи немає вісти.

— **Пиво для Америки.** Великий готель у Шікаго „Бісмарк" уже замовив у Мінхені 20.000 бочок чорного пива „Левенбрай". Дозволу на ввіз пива із Німеччини ще нема, але промисловці із Шікаго вже засобляються заздалегідь.

— **Риболовля електрикою.** Московський океанографічний інститут зробив на озері Ладога і заливі фінського моря експерименти, як ловити риби електрикою. Сильна електрична струя відповідно вжита вбиває риби, які відтак виловлюють сітями.

— **Король віденських меблів.** Що таке віденські передвоєнні меблі, знають усі. На всьому просторі давньої російської імперії т. зв. буржуазія зітхала до цих меблів і вважала першою заповідю доброго тону мати їх у себе. Називали їх „гнутими". Та мабуть ніхто не знав прізвища першого фабриканта цих меблів, що помер цими днями у Чехословаччині на власнім замку. Він зветься Т. Тонет і помер у 68 році життя. Відділи його фабрики істнували не тільки в Австрії, але і в колишній Росії.

— **Паніка в американськім парляменті.** 13. грудня в американськім парляменті трапилась сильна драматична сцена. Невідомий молодець, що стояв на трибуні для публики, несподівано витягнув револьвер і під загрозою, що стріляє, домагався дати йому слово. Між послами счинилась паніка. Президент палати і більшість послів почали втікати зі салі або ховатись під лавки. Також публика на трибунах заметушилась перелякана. Поліцай спрямував на молодця револьвер і ось-ось був би вистрілив. Тоді один із послів, Маас, спокійно підійшов до молодця і попрохав його чемно, лагідним голосом віддати йому револьвер. Молодець послухав. Це був божевільний. Із комісаріяту поліції його відвезли до санаторії.

— **Що губить магараджа.** Індійський магараджа Азам Багадур, кандидат на престол Гейтерагада, оженився недавно з донькою останнього турецького султана Дуру Схоб Ва і виїхав у пошлюбну подорож на Рівієру. Одного дня вибрався він автом із Нішии в околицю. Підчас їзди він згубив невеличку валізу, де були дорогоцінності вартости 52 міл. Один селянин найшов її на дорозі і здивувався чимало, побачивши цілу купу смараґдів, брилянтів і інших ріжних каменів. Магараджа запримітив згубу і вернувся автом її шукати. Селянин віддав магараджі валізу і дістав за знахідне брилянт, вартости 60.000 фр.

— **Кооперативна фабрика цикорії** — хто виконав її машини і уладження спитайте тел. 62-70. (гляди оголошення).

— **Управа львівських телефонів П. А. С. Т.** подає до відома, що на підставі зізволення Міністерства Почт і Телеграфів запроваджується хвилеві **полекші в оплатах за інстальовання та перенесення телефонів, а саме: від 23-го грудня 1932 до 1-го квітня 1933** оплата за інстальовання телефону обнижена зі 150 зол. на 120 зол., а за перенесення у тій самій кімнаті обнижено оплату з 20 на 15 зол., до іншої кімнати з 28 на 20 зол., до іншого льокалю у цім самім будинку з 35 на 25 зол., до іншого будинку в тій самій посесії із 75 на 50 зол. Оплата за інсталяцію телефону може бути на бажання розложена на рати. Хто вплатить повну оплату з гори отримає 10 проц. знижки т. зн. його оплата винесе 108 зол. При інсталяції нових телефонів поза обсягом 3-х кільом. в границях міста, у випадках, якщо на цьому терені є вже розбудована сіть телефонічна та запасові проводи, додаткова одноразова оплата за віддаль не буде дочислятись. 1078 1—1

Відозви й комунікати.

Під увагу громадянству на области тернопільського воєвідства.

Тернопільське Воєвідство дало було дозвіл збирати різдвяний дар на „Рідну Школу" в днях 8—14 січня 1933, але лише в тих місцевостях, де істнують Кружки „Рідної Школи". Тепер це Воєвідство змінило своє попереднє рішення, розтягаючи свій дозвіл на всі громади, приналежні до Тернопільського Воєвідства і назначило збірку на час від 7—13 січня 1933. Одначе дотичного рішення дотепер не доручено Головній Управі.

Тому, що присилка потрібних для збірщиків повновластей припізниться можливо аж до 27-го або й 28-го грудня, прохаємо, щоби всі Повіт. Союзи Кружків і Кружки з правами повітових мали на поготівлі списки громадян, що одержать повновласти від Головної Управи. З хвилиною, як тільки ці повновласти надійдуть, треба буде виповнити їх і подбати в дотичному старостві про потвердження. Від доцільної і всебічної підготовки залежить успіх збірки.

Головна Управа „Рідної Школи".

———o———

Дописи.

СТАНИСЛАВІВ.

З життя „Т-ва Українських Жінок". Жіноцтво Станиславова слабо зорганізоване, а ще прикріше те, що велике число інтелігентних жінок з успіхами даними до суспільної праці не має до неї найменшої охоти. Безумовно, що є між жінками кілька дуже активних і роботящих одиниць, які працюють у ріжних товариствах, але вони все виступають одинцем і їх число смішно мале, коли візьмемо під увагу многочисельність станиславівської жіночої інтелігентської громади. Не дається також заперечити, що „Т-во Українських Жінок", як вияв зорганізованого жіноцтва, мало нераз дуже поважні висліди праці, але вони були знову ж випливом труду тільки кількох тих самих активних одиниць. Решта зовсім байдужна, здобувалася щонайвище на участь у зборах. В останньому році праця товариства впала нижче звичайного рівня. Її піддержував майже виключно дівочий гурток ім. Уляни Кравченко. У старших жінок помітна апатія і нехіть до громадянської праці. Тому багато громадян нетерпляче вижидало вислідів загальних зборів „Т-ва Українських Жінок", надіючись, що вони принесуть якунебудь обнову. Збори відбулися в неділю 11. грудня п. р. В білянсі цілорічної праці треба відмітити організацію 9 діточих садків у повіті і 3 на передмістях Станиславова та 14 поїздок з рефератами. Одне з найважніших рішень зборів — це постанова перемінити товариство на філію „Союзу Українок", щоби тим уможливити собі ширшу працю в повіті. Слідом за тим усі жіночі секції при читальнях „Просвіти" будуть перемінені на „Союзу Українок". Істнуючий при „Молодій Громаді" жіночий гурток ім. Уляни Кравченко злився з товариством під видом самоосвітньої секції. Головою т-ва вибрали пововно п. Софію Олесницьку, заст. голови п. Рублеву, скарбничкою п. Олексин Марію, секретаркою п. Скочдополівну Анну, а до виділу: п. Барвичеву, Горницьку, Куріцівну, Лемехівну, Мельниківну і Костецьку. Перший раз, відколи істнує т-во, увійшло до виділу стільки молодих жінок, що є рівнож характеристичним явищем для теперішніх умовин в товаристві. Збори намітили рівнож програму праці на будуче. Між іншим рішено зорганізувати 1-місячний курс для освітніх робітниць, якого ведення доручено п. Оларці Скочдополівній, абсольвентці львівського інструкторського курсу „Союзу Українок". Також рішено відкрити клюб і читальню. Маємо надію, що праця товариства в цьому році буде жива, змістовна і доцільна.

Чи ревматизм і подаґру можна вилічити?

Як загально відомо, ревматизм, подагра і споріднені терпіння, викликує надмірне нагромадження мочевого квасу в організмі. Хорий старається при допомозі ріжних засобів як прим. натирання, гарячі купелі, оклади та ін. увільнити себе від цих страждань, але це приносить йому тільки тимчасову полекшу. Часто приходить здеревіння кінчин як ніг і рук, пухлина колін, так що хорий просто не може встати з місця. В інтересі кожного хорого є застосувати такий засіб, який прогнав би цю недугу. До цього можна приклсти таблетки Тоґаль. Вони стримують нагромадження мочевого квасу поборюючи тимсамим недомагання. Тоґаль є не шкідливий для серця, шлунка та інших органів. Попробуйте та переконайтеся самі, а жадайте у власнім інтересі тільки оригінальних таблеток Тоґаль. Дістати можна у всіх аптиках. 953 2-3

ПРИ ОПАСИСТОСТИ, артретизмі та цукровій недузі натуральна гірка вода **„Franciszka-Józefa"** змінює функції шлунка і кишок та облекшує травлення.

Нові книжки й журнали.

БОГ ПРЕДВІЧНИЙ! Чемним дітям зладив на ялинку Вуйко Богдан (Збірник колядн легкого укладу Богдана Вахнянина). Львів 1933, ст. 24. Ціна 3 зол.

У цій збірці маємо 20 коляд із текстом спеціяльно приладженим для дітвори. Назагал маємо дуже мало таких популярних видань і тому оце нове може стати у пригоді дітям у школі та дома.

———o———

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 23. XII. 1932. за масло експортове та десерове пріма 3·00 зол., за літру молока 17—19 сот., літру сметани 0·00 зол., копу яєць 6·30—6·40 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Неділя, 25. XII. год. 7.30 веч. „З малої хмари" (Абон. 5).

Понеділок 26. XII. год. 3.30 попол. „Занадто прагнемо щоби було добре" (Ціни знижені. Абон. 4).

Понеділок, 26. XII. год. 7.30 веч. „З малої хмари" (Абон. 5).

Вівторок, 27. XII. год. 7.30 веч. „Орфей у пеклі".

Середа, 28. XII. год. 7.30 веч. „З малої хмари" (Абон. 5).

Четвер, 29. XII. год. 7.30 веч. „Орфей у пеклі".

Пятниця, 30. XII. год. 7.30 веч. „Орфей у пеклі".

Субота, 31. XII. год. 7.30 веч. „З малої хмари" (Абон. 5).

Субота, 31. XII. год. 11.30 веч. „Веселькові" пекла.

Неділя, 1. I. год. 3.30 попол. „Орфей у пеклі".

Театр Ріжнородностей.

Неділя, 25. XII. год. 7.30 веч. „Джім і Джіль" (Абон. 5).

Понеділок, 26. XII. год. 3.30 попол. „Насолода чесністю" (Абон. 4).

Понеділок, 26. XII. год. 7.30 веч. „Джім і Джіль" (Абон. 5).

Вівторок, 27. XII. год. 7.30 веч. „Джім і Джіль" (Абон. 5).

Середа, 28. XII. год. 7.30 веч. „Джім і Джіль" (Абон. 5).

Четвер, 29. XII. год. 7.30 веч. „Безломний лікар". (Абон. 1. Ціни знижені).

Пятниця, 30. XII. год. 7.30 веч. „Джім і Джіль" (Абон. 5).

Субота, 31. XII. год. 7.30 веч. „Джім і Джіль" (Абон. 5).

Субота, 31. XII. год. 11.30 веч. „Еспанська муха".

Неділя, 1. I. год. 3.30 попол. „Насолода чесністю" (Абон. 4).

Неділя, 1. I. год. 7.30 веч. „Джім і Джіль" (Абон. 5).

———o———

Кіна.

АДРІЯ: „Співак Парижа" з Морісом Шевальє.

АПОЛЛЬО: „Обвинувачена"

АТЛЯНТІК: „Пісня ночі".

КАСІНО „Бастер Кітон як добродій людства".

КОЛЬОСЕЙ: „Франкенштайн" ревія „Трупа веселого вмора".

КОПЕРНИК: „Під фальшивим прапором".

МАРУСЕНЬКА: „Під фальшивим прапором".

МІРАЖ: „Любка з Таїті" з Льорель і Гарді.

ОАЗА „Флік і Флок в чужинній леґії" і ревія.

ПАЛЯС: „100 метрів кохання".

ПАН: „Король то я" (Вл. Бурін).

ПАСАЖ: „Небезпечний шлях" (Том Мікс), „На провесні" Жеромського.

ПРОМІНЬ: „На дворі короля Артура та ревія.

СТИЛЕВЕ: „Великоміські вулиці" та ревія „Веселий Сверщок".

УТІХА: „Люди-шакалі" та „Фелюсь котик".

ХИМЕРА: „Любко опівночі" (Дж. Мекдональд).

———o———

Закордонне радіо.

Субота, 24. грудня 1932.

Братислава (278.8) 16.00 Богослуження Концерти. **Гельсінгфорс** (368.1) 20.30 Коляди. **Букарешт** (394.2) 18.25 Орхестра. 20.00 Ялинка. **Рим** (441.2) 17.30, 20.45 Концерт. **Відень** (517.2) 11.30 Капеля. 15.15 Театрик для дітей. **Будапешт** (550.5) 12.05 Квінтет. **Харків** (937.5) 10.00. 19.00 Концерт. 11.00 Звуковики. 16.35 Орхестра 17.35 Сатири. 21.00 Танк. музика. **Москва** (1000), 17.30 „Евген Онеґін". 18.15 Циг. пісні.

Неділя, 25. грудня 1932.

Кенігсберг (217,1) 12.05 Попул. концерт, 18.50 Бетовенів септет ес-дур, 20.00 „Кавалерія рустікана“ і „Паяци“ оп., **Братислава** (278,8) 18.25 Старофранц. коляди, 19.00 Словацькі і старочеські коляди. **Копенгаген** (281,2) 12.00 Концерт орхестри Ейгенса Гансена, 15.00 Концерт камер. орхестри, **Мілано** (331,4) 12.30 Радіоорхестра, 16.00 Легка музика, **Штрасбург** (345,2) 17.30 Симф. концерт, 24.00 Концерт. **Льондон** (356,3) 22.05 Концерт, **Штутгарт** (360,6) 12.05 Співають канарки, **Берлін** (419) 19.00 Форт. квартет, 20.10 Концерт радіорх., **Білгород** (430,4) 16.00 Концерт хору, **Стокгольм** (435,4) 19.30 Ораторія Баха, **Рим** (441,2) 17.00 Концерт під пров. Р. Штравса, **Прага** (488,6) 11.00 Камер. концерт, **Відень** (517,2) 11.30 Симф. концерт, **Харків** (937,5) 12.15 Концерт солістів, 16.35 Концерт для молоді.

Понеділок, 26. грудня 1932.

Кенігсберг (217,1) 19.15 Форт. твори Шопена і Шумана. **Копенгаген** (281,2) 12.00 Концерт радіорх., **Мілано** (331,4) 20.30 Камер. музика, **Штрасбург** (345,2) 22.00 Симф. концерт, **Льондон** (356,3) 13.00 Органова музика, 22.15 Оперова музика. **Штутгарт** (360,6) 20.05 Концерт, **Берлін** (419) 20.35 „Співаки з Норимбергу“ оп. Вагнера. **Стокгольм** (435,4) 22.00 Смичков. квартет Шуберта й Гайдна, **Рим** (441,2) 17.30 Концерт в фільгармонії, **Прага** (488,6) 20.15 Концерт з фільг., **Відень** (517,2) 15.45 Камер. музика, **Будапешт** (550,5) 19.00 Мад. пісні, **Харків** (937,5) 12.15 Попул. концерт, 19.00 Концерт орхестри.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 24. грудня 1932.

11.40 Огляд преси, 11.58 Час, 12.10 Грамофон, 12.55 Метеор. комунікат, 15.15 Авд. для хорих, орхестра, 20.15 До земляків на чужині, 20.15 Для дітей „Св. Вечір“, 21.00 Коляди, 21.30 „Св. вечір самітних“, 22.00 Біжучі вістки, 22.05 Шопенові твори, 22.40 „Різдв. анекдоти“, 23.00 Коляди, 23.30 Св. Вечір польської полярної експедиції, 24.00 Гейнал, Богослужения.

Неділя, 25. грудня 1932.

11.00 Богослуження з архікат. р.-кат. обряду у Львові, 11.58 Час, 15.30 Грамоф. плити, 16.30 Авд. для дітей „Ялинка газетчика“, 17.00 Трансм. з Кракова і Катовиць, 19.25 Трансмісія з Варшави, авд., 20.00 „З пісень по Львові“, 21.05 Трансм. з інших стацій, 22.00—23.00 Грам. плити.

Понеділок, 26. грудня 1932.

10.00 Богослуження з льв. р.-кат. катедри, 11.58 Час, 12.10 Метеор. комунікат, 12.15 Музичний поранок, 14.00 Справа новелізації закону про охорону лісів, відч., 14.20 Нар. музика, „Що чувати і про що треба знати“ відч., 15.00 Грамофон, 16.00 Для дітей: „Святовечірні гості“, 16.25 Грамофон, 16.45 „Виленські чарівниці“ відч., 17.00 Концерт солістів (Ю. Чапліцький і Дворяковський), 18.00 Легка музика, 19.00 Грам. плити і Сільва рерум, 19.25 „Блакитна птаха“ авд., 20.00 „Три бажання“ оперетка, 22.00 Грамофон, 22.15 Танкова і легка музика, 22.55 Комунікати, 23.00 Ретрансм. з закорд. стацій.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Ширші сходини членів Жіночого Кружка ім. Ганни Барвінок відбудуться в понеділок 26. грудня ц. р. в 6-ій годині веч. у домівці при вул. Мохнацького 12. На порядку деннім відчит Матери Северини ЧВВ. „Враження з подорожі до Америки“. Численно явитися просить Старшина Кружка. 1076 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ФІРАНКИ зол. 8.50, колдри правд. вовна, брокати, накидки, найбільший вибір, найдешевше: Фрайліх, Львів, Сикстуська 21. 516—?

ВЕРТЕП для КОЛЯДНИКІВ: 1) Івана Гаврусевича до співання (з нотами) 40 сот., 2) Іванни Блажкевич — говорений 60 сот. Головний склад: Накладня Михайла Таранька, Львів, ул. Зіморовича 3. 1077

АГЕНТІВ християн, збирати замовлення по селах на коси, заробок біля 1000 зол. місячно шукає фірма „Жинва“, Львів, Жовківська 34. 1072 1—1

ШУКАЮ умебльованої кімнати з харчем. Зголошення до Адміністрації „Діла“ під „Спокій“. 1071 1—2

ВІД 1. ЛИПНЯ 1933 відступлю в повітовому місті добру адвокатську канцелярію. Зголошення до Адміністрації під шифрою „Добрий інтерес“. 1049 2—4

ТОРБИ ШКІЛЬНІ, течки, портфелі, гамашi поручає, направляє найдешевше Заведення Римарсько-Галянтерійне Н. Барера, Сикстуська 2. 370 х

НАЙКРАЩИЙ ДАРУНОК НА ЯЛИНКУ. Бог Предвічний, збірка коляд у легкому укладі (для початкуючих) для дітей на фортепян, дві скрипки аб. ... Ціна 3.— зол. Замовляти: **Книгарня Шевченка, Львів, Ринок 10.**

ПРОДАМ уділ 100-доляровий купелевого заведення „Черче“ і гарні, а дешеві парцелі під будову у Львові та Зимній Воді. Інж. Манастирський, Львів, вул. Павлинів 17. 1080 1—1

МЕХАНІЧНИЙ ВАРСТАТ інж. Райтарівського і Воробкевича, Львів, вул. Якова Германа ч. 26 (бічна Замарстинівської), тел. 62-70 направляє усякі машини, авта і мотори, виконує залізні вікна, двері, огорожі, хрести, забезпечення вікон і дверий від влому і т. п. Уладжує заведення промислові. 1079 1—1

ПОЗІР! Аматорські Гуртки! **ПОЗІР!** „Подільська Театральна Бібліотека“ в Тернополі видала нові комедії і драми на зимовий сезон: 1. З Тамтого Світа, комедія в 3 діях В. Мартинєвича, ціна 2 зол. 2. Змійка, комедія в 4 д. В. Ришкова, ц. 3 зол. 3. Княгиня Капучідзе (Тітка Карла) комедія в 3 д. Моліера, ц. 2.50 зол. 4. Довбуш, істор. драма Я. Косовського в 5 д., ц. 2 зол. 5. Циганка Красавиця, песа в 3 д., ц. 1.50 зол. (в друку). Книжки висилається за попереднім надісланням грошей. 705 7—7

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

На свята
усі купують
найліпший мід
у кооперативі „РІЙ“
Львів, Бляхарська 20.

Новий журнал
„Вістник“
Виходить від 1-го січня 1933 у Львові, Чарнецького ч. 3, м. 6. при співучасти: Д. Донцова, Г. Келлер-Чикаленка, проф. М. Кордуби, О. Ольжича, У. Самчука, проф. С. Сірополка, проф. Ст. Смаль-Стоцького, В. Стефаника, М. Іванейко та інш. Місячна передплата зол. 2.20, піврічна 12.—, річна 23.—, для закордону 4 ам. дол.
1073 1—2

Ф-ма Фр. Сеземський
НАЙЛІПШІ СВІЧКИ СТОЛОВІ І ЦЕРКОВНІ.
1074 1—10

ПЯНІНА першорядні по знижених цінах; на догідних умовинах. Купно, продажа: заміна уживаних інструментів.
НОВАЦКІ
Пілсудського 17. Тел. 35-21.

Оказійна продажа
ФІРАНОК І КАП.
Заведення ручних робіт у льокалі ф-ми Р. Зубик, Галицька 16.
561 1—2

ШЕВЧЕНКО і КНЯЖНА РЕПНІНА
Ціна 1·50 зол., на почт. перес. 50 сот.

OVOMALTINE

Овомальтина смакує дітям надзвичайно, при цьому це засіб небуденної відживчої вартости. Овомальтина побуджує апетит, а через свою легкостравність запевнює регулярне ділання всіх органів. Овомальтина — екстракт із свіжих яєць, молока, солоду і какао — витворюється при низькій температурі, завдяки чому зберігається ціле богацтво відживчих субстанцій.

ЧАРКА ОВОМАЛЬТИНИ — ЦЕ ЧАРКА ЗДОРОВЛЯ!

Овомальтину дістати можна у всіх аптиках і дрогеріях. — Ціни: пушка 125 грам. зол. 2.50, 250 грам. зол. 4.30, 500 грам. зол. 7.80. — Зразки і брошури висилає безплатно.

FabrykaChemiczno-Farmaceutyczna **Dr. A. WANDER, Sp. Akc. Kraków**

ПАПЕРЦІ І ТУТКИ-ПОВНОВАТКИ
„КАЛИНА“
ДОБІРНІ, ДЕШЕВІ
та вироблені в українській : кооперативній фабриці. :

ДРУКАРНЯ „ДІЛО“
Львів, Ринок 10. Тел. 29-26.
Виконує швидко і солідно всілякого рода друкарські роботи
по найдешевших цінах!

Архикняжий Бровар у Живці
ПОРУЧАЄ СВОЇ НЕДОСЯЖНОЇ ЯКОСТИ ПИВА:
„ПОРТЕР“, „АЛЕ“, „МАРТОВЕ“ і „ЗДРІЙ ЖИВЕЦЬКИЙ“.
Можна дістати у всіх льокалях, ресторанах, крамницях делікатесів і кімнатах до снідань.
ГЕНЕРАЛЬНЕ ЗАСТУПНИЦТВО НА ГАЛИЧИНУ І ВОЛИНЬ:
„ЗДРІЙ ЖИВЕЦЬКИЙ“ — ЛЬВІВ,
БЮРО: ВУЛ. КОСТЮШКА Ч. 24.
Телефони: 7—10 і 13—29.
Склади: КЛЕПАРІВ 306. Тел. 29-30.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 шпальти текстові і 8 шпальт оголошенених.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.15
1 „ одношпальтовий надіслане і некрольоги	„ 0·40
1 „ „ в тексті і новинках	„ 0·48
1 „ „ на першій сторінці	„ 0·55

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
шукаючі праці	„ 0·08

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 380·—
„ „ 1/2	„ 200·—
„ „ 1/4	„ 110·—
„ „ 1/8	„ 60·—

Текстові сторони 50 проц. дорожче.

За редакцію відповідає Олександер Костик · Видає Видавнича Спілка „Діло“. · З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.